

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kuryło

w sprawie z odwołania A.C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

o objęcie ubezpieczeniami społecznymi,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 14 listopada 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 11 września 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 11 września 2018 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 17 stycznia 2018 r. i oddalił odwołanie A.C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 11 stycznia 2017 r., stwierdzającej, że odwołująca się nie podlega ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1 lipca 2013 r. do 22 lipca 2016 r.

W wywiedzionej od powyższego wyroku skardze kasacyjnej odwołująca się podniosła zarzut naruszenia prawa materialnego: art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r., poz. 672

ze zm.), art. 83 ust. 1 i 2 w związku z art. 68 ust. 1 w związku z art. 86 ust. 1 i 2 oraz art. 18 ust. 8 w związku z art. 20 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300) oraz zarzut naruszenia przepisu procesowego: art. 382 k.p.c. Wskazując na powyższe zarzuty, wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i ustalenie, że ubezpieczona, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, podlegała od 1 lipca 2013 r. obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy wobec jej oczywistej zasadności. W uzasadnieniu podniosła, że istota niniejszego postępowania oscylowała wokół kwestii ustalenia, czy ubezpieczona prowadziła faktyczną działalność gospodarczą, czy też nie. Sąd drugiej instancji przy ocenie powyższej okoliczności naruszył przepisy prawa procesowego, które to naruszenie uzasadnia przyjęcie skargi do rozpoznania, albowiem Sąd pominął istotną dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy okoliczność wykazaną przed Sądem pierwszej instancji, tj. fakt zaewidencjonowania w księdze przychodów i rozchodów przez B.K., pod pozycją 51, jako porada dietetyczna, rachunku ubezpieczonej za lipiec 2013 r. Niniejszy dowód miał znaczący wpływ na wynik przedmiotowej sprawy, gdyż w ocenie ubezpieczonej, pozwoliłby rozwiązać wątpliwości Sądu Apelacyjnego dotyczące kwestii faktycznego prowadzenia przez nią działalności gospodarczej. Zdaniem skarżącej, Sąd drugiej instancji w swoich ustaleniach - przez pominięcie części zebranego i przeprowadzonego przez Sąd pierwszej instancji materiału dowodowego - błędnie uznał, że ubezpieczona faktycznie nie prowadziła działalności gospodarczej, a jej twierdzenia o prowadzeniu takiej działalności są pozorne.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Ustawodawca konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) oraz obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych

elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr

490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżąca nie wykazała istnienia powołanej przesłanki przedsądu.

Stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, skarżąca nie sprecyzowała, w obrazie jakiego przepisu upatruje tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ani nie uzasadniła słuszności tezy o kwalifikowanym naruszeniu tego przepisu. Argumentów za istnieniem tejże przesłanki przedsądu należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, tj. w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu. Nie jest to jednak rolą Sądu Najwyższego na etapie badania kryteriów przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie na podstawie całego zgromadzonego materiału dowodowego, w tym także przy ocenie zakwestionowanego przez skarżącą rachunku ubezpieczonej za lipiec 2013 r. (k. 14 uzasadnienia wyroku), Sąd Apelacyjny ustalił, że prowadzenie przez ubezpieczoną działalności miało charakter pozorny. Sąd drugiej instancji uznał, że wnioskodawczyni próbowała stworzyć jedynie pozory prowadzenia działalności. W ocenie Sądu, brak było przekonujących, obiektywnych i wiarygodnych dowodów na to, że wnioskodawczyni miała rzeczywisty zamiar prowadzenia działalności gospodarczej, z której osiągnęłaby dochód wystarczający na pokrycie kosztów, w tym składek zadeklarowanych do kwoty 9.350,13 zł miesięcznie. Odwołująca się dopełniła wyłącznie formalnego zgłoszenia wznowienia prowadzenia działalności gospodarczej od 1 lipca 2013 r., bez rzeczywistego zamiaru jej faktycznego prowadzenia po wznowieniu. Sąd odwoławczy doszedł do powyższej konkluzji w oparciu o takie okoliczności, jak: krótki okres pomiędzy wznowieniem działalności gospodarczej a uzyskaniem prawa do zasiłku, bardzo wysoka podstawa wymiaru składek, brak rentowności działalności gospodarczej, brak wiarygodnych dowodów faktycznego prowadzenia działalności. Mając na uwadze powyższe ustalenia, Sąd drugiej instancji doszedł do przekonania, że odwołująca się nie zamierzała i nie prowadziła działalności, nie wykazała również chęci jej dalszego prowadzenia po zakończeniu pobierania zasiłków chorobowych. Samo rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej

przez kobietę w ciąży nie oznacza, że działalność taka była faktycznie wykonywana, a tylko wykonywanie działalności stanowi przesłankę objęcia ubezpieczeniem społecznym.

Odnosząc powyższą ocenę Sądu Apelacyjnego do sposobu motywowania przez skarżącą oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, należy stwierdzić, że sprowadza się ona w istocie do polemiki z poczynionymi przez Sąd drugiej instancji ustaleniami faktycznymi. Tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarżąca kwestionuje dokonaną przez Sąd drugiej instancji ocenę dowodów i wynikające z niej ustalenia faktyczne, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Nadto pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów.

Wobec niewykazania przez skarżącą istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach orzeczono stosownie do art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

as